

Stanovisko Evropského výboru regionů Balíček opatření týkajících se obchodu

(2018/C 247/06)

Zpravodajka: Micaela FANELLI (IT/SES), starostka obce Riccia, Campobasso**Odkazy:** návrh nařízení, kterým se stanoví rámec pro prověřování přímých zahraničních investic do Evropské unie

COM(2017) 487 final

sdělení o seznamu kritických surovin pro EU z roku 2017

COM(2017) 490 final

zpráva o provádění strategie v oblasti obchodní politiky Obchod pro všechny –
Uskutečňování progresivní obchodní politiky k využití potenciálu globalizace

COM(2017) 491 final

sdělení Vyrovnaná a progresivní obchodní politika k využití potenciálu globalizace

COM(2017) 492 final

sdělení Vstřícnost vůči přímým zahraničním investicím a současná ochrana základních
zájmů

COM(2017) 494 final

doporučení pro rozhodnutí Rady

COM(2017) 469 final, COM(2017) 472 final a COM(2017) 493 final

I. DOPORUČENÉ POZMĚŇOVACÍ NÁVRHY

Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se stanoví rámec pro prověřování přímých zahraničních investic do Evropské unie

COM(2017) 487 final

Pozměňovací návrh 1

13. bod odůvodnění

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
(13) Je vhodné stanovit základní prvky procesního rámce pro prověřování přímých zahraničních investic členskými státy, aby investoři, Komise a ostatní členské státy pochopili, jak budou takové investice pravděpodobně prověřovány, a aby bylo zajištěno, že tyto investice budou prověřovány transparentně a že nebude docházet k diskriminaci některých třetích zemí. K těmto prvkům by mělo patřit alespoň vytvoření časových rámců pro prověřování a možnost zahraničních investorů využít soudní nápravu rozhodnutí o prověření.	(13) Je vhodné stanovit základní prvky procesního rámce pro prověřování přímých zahraničních investic členskými státy, aby investoři, Komise a ostatní členské státy, místní a regionální orgány a zainteresovaní sociální partneři pochopili, jak budou takové investice pravděpodobně prověřovány, a aby bylo zajištěno, že tyto investice budou prověřovány transparentně a že nebude docházet k diskriminaci některých třetích zemí. K těmto prvkům by mělo patřit alespoň vytvoření časových rámců pro prověřování a možnost zahraničních investorů využít soudní nápravu rozhodnutí o prověření.

Odůvodnění

Rozhodnutí přijatá členskými státy budou mít výrazný dopad na místní a regionální orgány, pro něž jsou plánovány nebo které obdržíly přímé zahraniční investice, a tyto orgány by proto měly být do těchto rozhodnutí zapojeny.

Pozměňovací návrh 2

18. bod odůvodnění

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
(18) Za tímto účelem je důležité zajistit minimální míru informací a koordinaci v souvislosti s přímými zahraničními investicemi spadajícími do oblasti působnosti tohoto nařízení ve všech členských státech. Tyto informace by měly členské státy, v nichž je přímá zahraniční investice plánována nebo byla uskutečněna, zpřístupnit na žádost členských států nebo Komise. Příslušné informace zahrnují takové aspekty, jako je vlastnická struktura zahraničního investora a financování plánované nebo uskutečněné investice, včetně informací o dotacích udělených třetími zeměmi, jsou-li k dispozici.	(18) Za tímto účelem je důležité zajistit minimální míru informací a koordinaci v souvislosti s přímými zahraničními investicemi spadajícími do oblasti působnosti tohoto nařízení ve všech členských státech. Tyto informace by po konzultaci s místními a regionálními orgány měly členské státy, v nichž je přímá zahraniční investice plánována nebo byla uskutečněna, zpřístupnit na žádost členských států nebo Komise. Příslušné informace zahrnují takové aspekty, jako je vlastnická struktura zahraničního investora a financování plánované nebo uskutečněné investice, včetně informací o dotacích udělených třetími zeměmi, jsou-li k dispozici.

Odůvodnění

Rozhodnutí přijatá členskými státy budou mít výrazný dopad na místní a regionální orgány, pro něž jsou plánovány nebo které obdržely přímé zahraniční investice, a tyto orgány by proto měly být do těchto rozhodnutí zapojeny.

Pozměňovací návrh 3

Čl. 3 odst. 2

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
<p style="text-align: center;">Článek 3</p> <p style="text-align: center;">Prověřování přímých zahraničních investic</p> <p>2. Komise může z důvodu bezpečnosti a veřejného pořádku prověřovat přímé zahraniční investice, které by mohly mít vliv na projekty či programy v zájmu Unie.</p>	<p style="text-align: center;">Článek 3</p> <p style="text-align: center;">Prověřování přímých zahraničních investic</p> <p>2. Komise může z důvodu bezpečnosti a veřejného pořádku prověřovat přímé zahraniční investice, které by mohly mít vliv na probíhající či odpovědně plánované projekty či na programy v zájmu Unie.</p>

Pozměňovací návrh 4

Čl. 6 odst. 1 a čl. 6 odst. 2

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
<p style="text-align: center;">Článek 6</p> <p style="text-align: center;">Rámec pro prověřování členskými státy</p> <p>1. Prověřovací mechanismy členských států musí být transparentní a nesmí dopustit diskriminaci mezi třetími zeměmi. Členské státy zejména stanoví okolnosti, které prověřování vyvolají, důvody pro prověřování a použitelná podrobná procesní pravidla.</p> <p>2. Členské státy stanoví časové rámce pro vydání rozhodnutí o prověření. Takové časové rámce jim umožní zohlednit připomínky členských států podle článku 8 a stanovisko Komise podle článků 8 a 9.</p> <p>(...)</p>	<p style="text-align: center;">Článek 6</p> <p style="text-align: center;">Rámec pro prověřování členskými státy</p> <p>1. Prověřovací mechanismy členských států musí být transparentní a nesmí dopustit diskriminaci mezi třetími zeměmi. Členské státy zejména stanoví okolnosti, které prověřování vyvolají, důvody pro prověřování a použitelná podrobná procesní pravidla. Členské státy dále v rámci tohoto postupu pokud možno informují místní a regionální orgány, pro něž jsou plánovány nebo které obdržely přímé zahraniční investice, a konzultují s nimi.</p> <p>2. Členské státy stanoví časové rámce pro vydání rozhodnutí o prověření. Takové časové rámce jim umožní zohlednit připomínky místních a regionálních orgánů, pro něž jsou plánovány nebo které obdržely přímé zahraniční investice, a členských států podle článku 8 a stanovisko Komise podle článků 8 a 9.</p> <p>(...)</p>

Odůvodnění

Rozhodnutí přijatá členskými státy budou mít výrazný dopad na místní a regionální orgány, pro něž jsou plánovány nebo které obdržely přímé zahraniční investice, a tyto orgány by proto měly být do těchto rozhodnutí zapojeny.

Pozměňovací návrh 5

Čl. 8 odst. 1

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
<p style="text-align: center;">Článek 8</p> <p style="text-align: center;">Mechanismus spolupráce</p> <p>1. Členské státy informují Komisi a ostatní členské státy o veškerých přímých zahraničních investicích, které jsou prověřovány v rámci jejich prověřovacích mechanismů, do pěti pracovních dnů od začátku prověřování. V rámci těchto informací se prověřující členské státy v příslušném případě vynasnaží uvést, zda by prověřovaná přímá zahraniční investice mohla podle jejich názoru spadat do oblasti působnosti nařízení (ES) č. 139/2004.</p>	<p style="text-align: center;">Článek 8</p> <p style="text-align: center;">Mechanismus spolupráce</p> <p>1. Členské státy konzultují s místními a regionálními orgány, pro něž jsou plánovány nebo které obdržely přímé zahraniční investice, a informují Komisi a ostatní členské státy o veškerých přímých zahraničních investicích, které jsou prověřovány v rámci jejich prověřovacích mechanismů, do pěti pracovních dnů od začátku prověřování. V rámci těchto informací se prověřující členské státy v příslušném případě vynasnaží uvést, zda by prověřovaná přímá zahraniční investice mohla podle jejich názoru spadat do oblasti působnosti nařízení (ES) č. 139/2004.</p>

Odůvodnění

Je důležité, aby byly při prověřování konkrétní přímé zahraniční investice zapojeny místní a regionální orgány.

Pozměňovací návrh 6

Čl. 8 odst. 6

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
<p style="text-align: center;">Článek 8</p> <p style="text-align: center;">Mechanismus spolupráce</p> <p>6. Členské státy, v nichž je přímá zahraniční investice plánována nebo byla uskutečněna, připomínky ostatních členských států podle odstavce 2 a stanovisko Komise podle odstavce 3 náležitě zohlední.</p>	<p style="text-align: center;">Článek 8</p> <p style="text-align: center;">Mechanismus spolupráce</p> <p>6. Členské státy, v nichž je přímá zahraniční investice plánována nebo byla uskutečněna, připomínky místních a regionálních orgánů, pro něž jsou plánovány nebo které obdržely přímé zahraniční investice podle odstavce 1, a ostatních členských států podle odstavce 2 a stanovisko Komise podle odstavce 3 náležitě zohlední.</p>

Odůvodnění

Je důležité, aby byly při prověřování konkrétní přímé zahraniční investice zapojeny místní a regionální orgány.

Pozměňovací návrh 7**Článek 12**

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
<p style="text-align: center;">Článek 12</p> <p style="text-align: center;">Kontaktní místa</p> <p>Každý členský stát určí kontaktní místo pro prověřování přímých zahraničních investic (dále jen „kontaktní místo pro prověřování PZI“) pro účely prověřování přímých zahraničních investic. Komise a ostatní členské státy zapojí tato kontaktní místa pro prověřování PZI do všech otázek souvisejících s uplatňováním tohoto nařízení.</p>	<p style="text-align: center;">Článek 12</p> <p style="text-align: center;">Kontaktní místa</p> <p>Každý členský stát určí nejméně jedno kontaktní místo pro prověřování přímých zahraničních investic (dále jen „kontaktní místo pro prověřování PZI“) pro účely prověřování přímých zahraničních investic. Komise a ostatní členské státy zapojí tato kontaktní místa pro prověřování PZI do všech otázek souvisejících s uplatňováním tohoto nařízení. Kontaktní místa pro prověřování přímých zahraničních investic musí rovněž na vyžádání poskytnout dotčeným místním a regionálním orgánům všechny příslušné informace týkající se prověřování těchto investic.</p>

Odůvodnění

- i) Vzhledem k tomu, že je v některých členských státech obchodní politika postoupena regionální úrovni, jeví se jako vhodné určit v těchto případech kontaktní místa i na regionální úrovni.
- ii) Je důležité, aby měly místní a regionální orgány v době zaujímání postoje k prověřování konkrétní PZI co nejúplnější informace.

II. POLITICKÁ DOPORUČENÍ

EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ

1. vítá balíček návrhů týkajících se obchodu a investic, který předložila Komise v návaznosti na diskusní dokument o využití potenciálu globalizace jakožto reakci na výzvy, jež musí řešit obchodní politika EU;
2. domnívá se, že obchodní politika musí čelit různorodým výzvám a nalézt rovnováhu mezi mnoha cíli: posílit obchodní postavení EU tím, že ji napojí na světová centra růstu, ujmout se vedoucí role v podpoře multilaterálního obchodního systému, zvýšit hospodářský růst a snížit chudobu, chránit podniky, občany a územní celky EU před nekalou soutěží a spravovat sociální a územní náklady, zejména v nestabilních odvětvích a u méně kvalifikovaných pracovníků;
3. sdílí názor, že mezinárodní obchod již léta prospívá růstu a konkurenceschopnosti uvnitř EU i mimo ni, zdůrazňuje však rostoucí obavy ohledně nerovného rozdělení jeho přínosů ve společnosti, jeho výrazného dopadu, pokud jde o zřetelné procesy územní koncentrace a marginalizace, a zejména tvrdé zkoušky, jíž je vystavena odolnost některých místních ekonomik a komunit;
4. pevně hájí postoj Komise, podle níž má obchodní politika významnou úlohu v zaručení pozitivních hospodářských, sociálních, územních a environmentálních dopadů globalizace pro občany a podniky v Evropě i mimo ni;

5. zdůrazňuje zásadní úlohu, již hraje Evropský fond pro přizpůsobení se globalizaci (EFG) při podpoře lidí, kteří ztratili práci v důsledku významných změn ve struktuře světového obchodu způsobených globalizací. Opakuje ⁽¹⁾ nicméně, že je potřeba reformovat jeho mechanismy fungování: zjednodušit jeho postup pro schvalování, snížit práh pro jeho aktivaci ⁽²⁾ a zvýšit jeho rozpočet na nejméně 500 milionů eur ročně a začlenit ho do VFR, aby se zohlednila skutečnost, že od roku 2014 patří do působnosti EFG i osoby NEET a že bude možná potřeba jeho působnost dále rozšířit i na preventivní opatření. Klade důraz na doplňkovost EFG a ESF jakožto součástí evropských strukturálních a investičních fondů (ESI fondy), protože EFG je mechanismus zajišťující krátkodobou pomoc, zatímco dlouhodobá opatření jsou podporována z ESI fondů, jež mohou v oblastech působnosti EFG fungovat jako návazná opatření;

6. zdůrazňuje, že jak bylo uvedeno v jedné analýze ⁽³⁾ obchodních toků v některých členských státech, mají výsledky regionů, pokud jde o vývoz, přímý vzájemný vztah s HDP, že vývoj vývozu přímo souvisí s indexem regionální konkurenceschopnosti a že v každém analyzovaném členském státě se zaměření výrobní sféry na vývoz a její podíl na něm soustředí do několika málo regionů;

7. s obavami zaznamenává, že tuto analýzu potvrzuje i jiná studie ⁽⁴⁾, podle níž jsou přínosy přímých zahraničních investic (PZI) mnohem menší ve venkovských, nemetropolitních a nejméně rozvinutých oblastech než v jiných regionech, a že dopady v podobě zvýšení produktivity jsou nižší ve venkovských a nemetropolitních regionech a v nejméně rozvinutých oblastech nejsou dokonce žádné. Je tedy pravděpodobné, že přímý dopad PZI a otevírání trhů má velmi omezený příspěvek ke konvergenci;

8. zdůrazňuje v této souvislosti zásadní úlohu, již hraje politika soudržnosti v zajišťování odpovídající úrovně veřejných investic v regionech a dalších územních celcích EU, kterým se tyto toky vyhýbají, a ve zvyšování jejich konkurenceschopnosti současnou stimulací jim určeným PZI a podporou růstu mimoevropských podniků, které již jsou v Evropě přítomné;

9. připomíná, že Komise ve své 7. zprávě o soudržnosti (9. října 2017) zdůraznila, že by mezi třemi prioritami politiky soudržnosti v období po roce 2020 mělo být využití globalizace podporou hospodářské transformace v regionech, inovací, modernizace průmyslu a využívání technologií;

10. upozorňuje na to, že další dohody o liberalizaci obchodu snižují objem cel, jež jsou významným vlastním zdrojem pro rozpočet EU, a naléhá na Komisi, aby brzy předložila návrh zásadní reformy vlastních zdrojů EU, jak žádal ve stanovisku CoR-2017-1530 Reforma vlastních zdrojů EU v rámci příštího VFR na období po roce 2020;

Transparentnost a demokratická legitimita v obchodní politice EU

11. vítá úsilí Komise o zvýšení transparentnosti obchodních jednání a věří, že tento přístup umožní členským státům zapojit místní a regionální orgány, případně i další zainteresované subjekty, již ve fázích definice cílů obchodní politiky, které jsou součástí určitých procesů vyjednávání v rámci zahraničního obchodu EU;

12. v této souvislosti odkazuje na svoji studii na téma Demokratický rozměr jednání EU o obchodních dohodách – úloha a odpovědnost občanů a místních a regionálních orgánů, v níž se zdůrazňuje, že k zajištění transparentního a participativního procesu nestačí pouhá dostupnost informací a že je potřeba věnovat zvláštní pozornost mechanismům na národní a místní úrovni, které mají zaručit přístup k těmto informacím. Místní a regionální orgány zejména zdůrazňují, že často chybí formální mechanismy diskuse s příslušnou národní úrovní o obchodní politice. Tento nedostatek je ještě citelnější na úrovni EU;

⁽¹⁾ Stanovisko VR k diskusnímu dokumentu o využití potenciálu globalizace, zpravodajka: Micaela Fanelli, přijato 10. října 2017.

⁽²⁾ Zejména s ohledem na skutečnost, že podobný americký program (Trade Adjustment Assistance, TAA) nestanoví žádný minimální práh počtu propuštěných pracovníků.

⁽³⁾ EPRS.

⁽⁴⁾ ESPON, The World in Europe, global FDI flows towards Europe.

13. oceňuje úsilí Komise o vyjasnění smíšené povahy mnoha obchodních dohod a vyčlenění kapitoly o investicích. Domnívá se však, že konsensuální krize, pokud jde o globální otevírání trhů a uzavírání nových obchodních dohod, závisí ve velké míře na málo zdokumentovaných pozitivních a negativních dopadech určitých dohod a nejasnosti ohledně odpovědnosti vlád za reakci na specifické negativní distribuční dopady těchto dohod;

14. v souladu s výše uvedeným připomíná svůj postoj, podle něž se musí před přijetím jakéhokoliv dalšího kroku v liberalizaci obchodu nejprve provést posouzení územního dopadu, která mohou představovat mocný nástroj, jak před počátkem vyjednávacího procesu určité obchodní dohody identifikovat a kvantifikovat její dopad na evropské regiony. Bylo by tak možné přijímat spolehlivější, informovanější a transparentnější rozhodnutí ohledně jejich obsahu založená na konkrétních údajích a vytvářet na míru šitou podporu regionů, jež budou muset předvídat či řešit jejich dopady;

15. lituje v této souvislosti, že v posouzení dopadu provádějším doporučení pro rozhodnutí Rady o zmocnění k zahájení jednání o dohodě o volném obchodu s Austrálií a s Novým Zélandem není takové posouzení dopadu⁽⁵⁾ – v kapitole týkající se dopadů a dotčených subjektů různých strategických možností – stanoveno;

16. za dobrý příklad toho, jak mohou posouzení dopadu přispět k formulování řádných transparentních obchodních politik založených na konkrétních údajích, považuje studii kumulativních hospodářských dopadů stávajících a případných budoucích obchodních dohod mezi EU a jejími 12 obchodními partnery na zemědělství EU⁽⁶⁾, již provedlo Společné výzkumné středisko;

17. vítá skutečnost, že tato studie poskytla vědecký základ pro tvorbu evropských politik založený na konkrétních údajích, jelikož tak jsou zemědělci z EU informováni o tom, co mohou očekávat od obchodních dohod, zejména s Austrálií a Novým Zélandem. Domnívá se, že by Komise v rámci těchto jednání měla položit zvláštní důraz na pravděpodobné negativní dopady na určitá zemědělská odvětví, jak se uvádí ve studii, a chránit tato odvětví, přičemž by měla mít na paměti základní zásady společné zemědělské politiky a fakt, že zemědělství je hlavní a jedinou činností, jež podporuje zaměstnanost, podnikání a místní dodávky potravin v mnoha oblastech EU, např. horských oblastech, kde zemědělci zachovávají venkovské oblasti živé za obtížných podmínek, čímž mj. přispívají k zachování rozhodující ekologické rovnováhy;

18. zejména s ohledem na jednání s Austrálií a Novým Zélandem potvrzuje svůj dlouhodobý postoj, tedy že obchodní dohody EU nesmějí bránit veřejným orgánům žádné úrovni v poskytování, podpoře nebo regulaci veřejných služeb, v rozšiřování škály služeb, jež poskytují občanům⁽⁷⁾, ani ve vkládání určitých sociálních doložek zaměřených v souladu se závěry Evropské rady ze dne 7. prosince 2015 mj. na podporu rozvoje sociální ekonomiky;

19. vítá, že Komise dne 22. prosince 2017 zřídila poradní skupinu pro obchodní jednání EU, jejímž smyslem je zvýšit transparentnost a inkluzivnost obchodní politiky EU, s ohledem na výše uvedené však lituje, že ani jeden z jejích 28 odborníků⁽⁸⁾ nezastupuje místní nebo regionální orgán nebo sdružení. Pokud by Komise trvala na svém postoji, tj. že by v poradní skupině neměl být zastoupen žádný orgán ani žádná instituce EU, očekává VR, že bude přizván alespoň jako pozorovatel;

⁽⁵⁾ Strana 18 dokumentu, který je k dispozici zde (pouze v angličtině, neoficiální překlad): <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1505372743628&uri=SWD:2017:293:FIN>.

⁽⁶⁾ Studie zveřejněná 15. listopadu 2016, k dispozici zde: <https://ec.europa.eu/jrc/en/publication/eur-scientific-and-technical-research-reports/cumulative-economic-impact-future-trade-agreements-eu-agriculture>.

⁽⁷⁾ Stanovisko VR Zodpovědnější obchodní a investiční politika, zpravodaj: Neale Richmond (IE/ELS), přijato 8. dubna 2016.

⁽⁸⁾ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2017/december/tradoc_156487.pdf.

20. požaduje, aby platné evropské i vnitrostátní pracovněprávní normy a právní normy pro bezpečnost výrobků, ochranu údajů, spotřebitelů, zdraví, životního prostředí a zvířat byly zaručeny, aniž by se snížila jejich přísnost, aby bylo možné je na úrovni členských států přizpůsobit v souladu s právními předpisy EU a aby regulační a finanční pravomoci regionálních a místních orgánů v této oblasti nebyly pod tlakem mezinárodních obchodních a investičních dohod;

Snaha o spravedlnost jinde než v EU

21. zdůrazňuje, že se obchodní politika nedotýká pouze ekonomických zájmů, ale představuje také důležitý nástroj solidarity vůči rozvojovým zemím a zemím, v nichž se projevují regionální krize. Jako výborný příklad tohoto přístupu připomíná v této souvislosti společné rozhodnutí EU a Jordánska o zmírnění pravidel původu uplatňovaných na vzájemné obchodní výměny;

22. je potěšen, že Komise vydala neformální dokument týkající se kapitol o obchodu a udržitelném rozvoji v dohodách o volném obchodu uzavíraných EU⁽⁹⁾, na jehož základě se rozvinula diskuse o jejich dodržování a provádění a o způsobech propojení ustanovení o udržitelnosti s obchodem;

23. pokud jde o rozhodnutí, zda by mělo mít porušení ustanovení kapitoly o obchodu a udržitelném rozvoji nějaké obchodní důsledky či být přímo postiženo sankcemi, podporuje názor, aby bylo možné uvalit na země, které snižují normy základních pracovních úmluv, např. v oblasti dětské práce, a tak vytvářejí nekalou soutěž, sankce. Domnívá se, že je v tomto směru potřeba provést další studie a výzkumné projekty, aby se při přípravě politik mohlo vycházet z přesvědčivých důkazů;

24. vítá závazek Komise posílit multilaterální obchodní systém, v jehož centru stojí WTO, a konstatuje, že bez ní bude světový obchod více ovlivněn rozložením síly mezi státy a méně hodnotami. Domnívá se, že by WTO mohla poskytnout ideální rámec pro co největší omezení negativních externalit dvoustranných obchodních dohod pro třetí země, pro učinění spolupráce v oblasti regulace, jež dosud probíhala mezi zeměmi se stejnými zásadami, multilaterální a pro konkrétní postup pro zapojení dalších členů WTO, kteří mají zájem;

Mnohostranný tribunál pro investice

25. vítá doporučení pro rozhodnutí Rady o zmocnění k zahájení jednání o zřízení mnohostranného soudu pro investice, který by vyřešil mnoho problémů v systému urovnávání sporů mezi investorem a státem, kam patří zejména chybějící legitimita a záruky nezávislosti, malá předvídatelnost a důslednost judikatury, nemožnost využít opravný prostředek, vysoké náklady, chybějící transparentnost v urovnávání sporů mezi investorem a státem a nedostatečný přístup malých a středních podniků;

26. podotýká, že podle jeho studie na téma Demokratický rozměr jednání o obchodních dohodách – úloha a odpovědnost občanů a místních a regionálních orgánů je aspektem, na který místní a regionální orgány nejčastěji upozorňují v souvislosti s důsledky dohod o volném obchodu, urovnávání sporů mezi investorem a státem, jež podle nich podnikům umožňují napadat rozhodnutí místních vlád;

27. zdůrazňuje, že je zapotřebí rovnováhy mezi ochranou práv soukromých investorů, již zaručují sankční mechanismy, a ochranou práv pracovníků, která v současnosti takové mechanismy postrádá, a vyzývá Komisi, aby zaručila, že v návrhu týkajícím se zřízení mnohostranného soudu pro investice nebude stanoveno zachování paralelního soudního systému se zvláštním soudem pro zahraniční investory, jež by umožnil obejít vnitrostátní soudní systémy ve výhradní prospěch těchto investorů. Žádá kromě toho, aby mnohostranný soud pro investice chránil nejen práva investorů, ale také práva států přijímat právní předpisy a práva třetích stran;

28. doufá, že Komise co nejdříve vyjasní, jestli lze tento mnohostranný soud pro investice považovat za jednostrannou instituci, nebo jestli může být propojen s jurisdikcí jiného, a jakým způsobem se dotčené komunity mohou zapojit do soudních řízení;

⁽⁹⁾ K dispozici zde: <http://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=1689>.

29. žádá Komisi, aby vyjasnila předpokládané důsledky sporů v rámci stávajících dvoustranných dohod o investicích a propojení mezi mnohostranným soudem pro investice a vnitrostátními jurisdikcemi, zejména pokud jde o otázku vyčerpání vnitrostátních opravných prostředků. V souvislosti s dvoustrannými dohodami o investicích uzavřenými v rámci EU a s ohledem na probíhající věc C-284/16 Achmea podporuje názor Komise, že mechanismy stanovené v dvoustranných dohodách o investicích uzavřených v rámci EU (před přistoupením) jsou v rozporu s právem EU, pokud jde o výlučnou pravomoc soudů EU v nárocích, které se týkají práva EU;

30. věří, že žádost Belgie ze dne 6. září 2017 o stanovisko Soudního dvora EU k legitimitě nového dvoustranného systému soudů pro investice uvedeného v dohodě mezi EU a Kanadou (CETA) přinese větší jasnost do celé debaty o ochraně investic;

31. s obavami zaznamenává, že někteří hlavní obchodní partneři EU, mj. USA a Japonsko, nepodporují zřízení mnohostranného soudu pro investice a že přednost, již Japonsko dává systému urovnávání sporů mezi investorem a státem, je jednou z hlavních nevyřešených záležitostí v návaznosti na principiální dohodu týkající se dohody o volném obchodu, již bylo dosaženo 6. července 2016;

Návrh nařízení, kterým se stanoví rámec pro prověřování přímých zahraničních investic do EU

32. zdůrazňuje význam PZI pro ekonomiku EU jako celku a konkrétněji pro některé její regiony, vzhledem k tomu, že v období 2003–2015 realizovali mimoevropští investoři v Evropě více než 52 000 projektů PZI v celkové hodnotě přes 2 600 miliard eur⁽¹⁰⁾;

33. souhlasí s názorem Komise, že otevřenost vůči PZI je pro EU velmi významnou zásadou a důležitým zdrojem růstu, ale musí ji doprovázet různé a účinné politiky, aby se na jednu stranu otevřely jiné ekonomiky a bylo zajištěno, že každý bude hrát podle stejných pravidel, a na druhou stranu aby byla zásadně důležitá evropská aktiva chráněna před investicemi, které by mohly být nebezpečné pro oprávněné zájmy EU nebo jejich členských států;

34. vítá proto zásady, jež jsou základem návrhu nařízení Komise, protože členské státy mohou nyní nakládat s PZI odlišně, jelikož na evropské úrovni neexistuje společný předpis pro jejich prověřování;

35. vyjadřuje znepokojení nad tím, že má Komise právo provádět prověřování z důvodu bezpečnosti a veřejného pořádku v případě, že PZI mohou mít vliv na projekty či programy v zájmu Unie, neboť toto kritérium je velmi vágní, může zahrnovat všechny druhy PZI a seznam v příslušné příloze není vyčerpávající. Kromě toho neexistuje jasná definice bezpečnosti a veřejného pořádku, a proto neexistuje právní jistota ohledně dosahu pravomocí Komise zasáhnout. Mohlo by dojít k tomu, že členské státy nebudou moci z důvodu bezpečnosti a veřejného pořádku o PZI nezávisle rozhodnout;

36. lituje, že Komise předložila návrh takového významu bez posouzení dopadu. Domnívá se, že před předložením tohoto návrhu měla být předložena studie oznámená ve sdělení, které doprovází návrh týkající se toků investic do EU, a posouzení dopadu, aby se související interinstitucionální diskuse mohly zakládat na konkrétních údajích;

37. požaduje, aby bylo v návrhu nařízení vyjasněno, že stávající omezení volného pohybu kapitálu do nebo ze třetích zemí lze zachovat bez omezení z důvodů veřejného pořádku a veřejné bezpečnosti nebo že je lze zachovat, aniž by pro to existoval konkrétně stanovený procesní rámec;

38. domnívá se, že by Komise měla rovněž posoudit politiky, které jsou původem podmínek, jež vedly k problematickým investicím, jelikož PZI do infrastruktury a podniků, jež byly dříve ve vlastnictví státu, jsou často důsledkem politik úsporných opatření a liberalizace ve strategických odvětvích;

⁽¹⁰⁾ Výzkumný projekt ESPON na téma The World in Europe, global FDI flows towards Europe (Svět v Evropě – globální toky PZI do Evropy).

39. zdůrazňuje, že ospravedlnění omezení PZI z důvodů národní bezpečnosti a veřejného pořádku je odlišné od jejich omezení vlivem obav o narušení trhu, a vyzývá Komisi, aby zaručila, že tento mechanismus nebude používán jako skryté protekcionistické opatření. Podotýká v této souvislosti, že prověřovací mechanismus pro PZI, který omezuje investice jednoduše proto, že je PZI dotována, nemůže být dostatečným důvodem k blokování investic a že musí prokázat, že dotčená PZI spadá mezi strategické průmyslové cíle nebo národní cíle nějakého cizího státu;
40. vyzývá Komisi, aby vyjasnila dopad v případě, že některý členský stát nepřijme postoj Komise, a rozsah, v němž navržený rámec umožní včasné a přiměřené reakce, jelikož by prověřování investic do EU nemělo trvat déle, než je čas určený pro vnitrostátní postupy;
41. žádá, aby byl s hlavními obchodními partnery EU navázán dialog o prověřování investic. Mezinárodní sblížení pravidel pro prověřování přímých zahraničních investic by totiž omezilo střety a podpořilo jistotu investic;
42. je potěšen, že spolunormotvůrci dosáhli dohody ohledně změny stávající antidumpingové metodiky EU – ta bude muset při posuzování přítomnosti významných narušení zohlednit základní úmluvy MOP;
43. podotýká však, že nové normy budou plně účinné, pouze pokud bude EU aktualizovat svoje nástroje na ochranu obchodu, a že pozitivní dopad na průmysl závisí na úspěchu plánů modernizace těchto nástrojů navržených v roce 2013;
44. souhlasí s tím, že Evropská unie má výlučnou pravomoc v souvislosti s přímými zahraničními investicemi, protože podle čl. 207 odst. 1 SFEU spadají do společné obchodní politiky. Vyzdvihuje nicméně fakt, že Komise navrhuje toto nařízení pouze pro ty členské státy, v nichž byly zavedeny mechanismy prověřování investic, a že se v návrhu po členských státech nepožaduje, aby zavedly vlastní prověřování investic. Návrh je proto plně v souladu se zásadou subsidiarity.

V Bruselu dne 23. března 2018.

předseda
Evropského výboru regionů
Karl-Heinz LAMBERTZ